O93, f. 24ra; V630, f. 55vb; N442, f. 53va; I83, f. 116rb; VD38, f. 109va; SG670, p. 227; P9629, f. 30r; Bcan4, f. 89v; P102; BII13, f. 98ra; S105, f. 85v

EPISTOLA[a] CUIUS SUPRA HISPANIARUM[b] EPISCOPIS DIRECTA.

Bcan4: IIII

P102; BII13: IIII Ut a tramite apostolicę institutionis non recedatur nec[c] a capite discedatur

[H. 4] Dilectissimis[d] fratribus per Hispaniarum[e] provincias constitutis Sixtus[f] episcopus in domino salutem.

Magno munere[g] misericordiae dei totius[h] ecclesiae catholicae multiplicata[i] sunt gaudia, cum ecclesiarum status[j] [k] eo viget[l] [m] ordine, <VD38, f. 109vb> quo apostoli[n] eorumque successores illum statuerunt. Et

---

2. Brief Sixtus' II.,5 [a] *Überschrift*] DIRECTA EPISTOLA CUIUS SUPRA HISPANIARUM EPISCOPIS *I83;* EPISTOLA SANCTI SYXTI PAPAE *SG670; Überschrift fehlt P102; S105* | [b] SPANIARUM *O93; BII13;* HISPANIARUM *korr. aus* HSPANIARUM *P9629* **9** [c] nec a *korr. aus* nec *BII13* **10** [d] ilectissimis *S105* | [e] spaniarum *O93; BII13;* ispaniarum *korr. aus* spaniarum *VD38* **11** [f] xystus *BII13* **13** [g] *am Rande* Gracia *VD38* | [h] totius *korr. aus* totis *P102* **14** [i] multiplicatę *BII13* **15** [j] *am Rande* Dispositio *VD38* | [k] status *korr. aus* statu *SG670* | [l] *am Rande* permanet *VD38* | [m] viget ordine *korr. aus* ordine viget *SG670* **16** [n] apostoli eorumque] apostolicorumque *S105*

---

2. Brief Sixtus' II.,13–14 Magno…gaudia] Leon. M. ep. 104. (1, 1143). Cf. Eleuth. 1. **13–64** Magno…pacis[1]] Eadem leguntur in Fel. IV. pp. ep. 1.

] **Coll. Ans. ded. 1. I,19** (**13–23** Magno…teneatis); **2. III,116** (**73–85** Ideo…privetur); **3. III,151** (**89–91** Nemo…praesumat); **4. I,60** (**107–124** Fratres…veniunt); **5. III,64** (**143–188** Haec…adversis); **6. III,32** (**148–159** Et…noxam); **7. I,20** (**159–168** Decuerat…recederetis)

Burchard 1. I,192 (**107–144** Fratres…videamur)

Sentenzen 1. c. 72 (**79–85** statutum…privetur); **2. c. 93** (**89–93** Nemo…nudatus); **3. c. 195** (**96–102** Nullus…poterit)

Anselm v. Lucca 1. III,49 (**89–93** Nemo…nudatus); **2. VI,113** (**96–102** Nullus…poterit); **3. II,23** (**107–118** Fratres…clariores)

Coll. trip. 1. A I,22,1 (**107-155** Fratres … episcopis)

Ivo, Decr. 1. V,247 (**107–155** Fratres…episcopis)

Ivo, Pan. 1. IV,114 (**131–137** Incerta…publicantur); **2. IV,95** (**150–155** apostolus…episcopis)

Polycarpus 1. I,9,5 (**107–118** Fratres…clariores)

Slg. in 3 Büchern 1. I,6,3 (**107–118** Fratres…clariores)

Gratian 1. C. IX q. 3 c. 19 (**107–115** Fratres…separari); **2. C. XXX q. 5 c. 9 dict. p**. (**131–137** Incerta…publicantur); **3. C. II q. 7 c. 19** (**148–155** accusatio…episcopis)

cum[o] antiqui hostis astutia[p] eum turbari cognoscimus[q], non modico[r] contristamur[s] merore[t] [u].

Quam ob causam, fratres, hortamur vos, monemus et flagitamus, ut a tramite apostolicae institutionis[v] nequaquam recedatis nec a capite dissidatis[w], sed fidem[x] et ordinem, quem apostoli et apostolici viri statuerunt, absque hesitatione[y] teneatis. Nam si columnae alicuius magnae domus corruerint[z], ipsa postea domus minime stabit. Sic[a] et vos, qui columnae ecclesiae estis, si labefactari[b] [c] coeperitis, sancta ecclesia, quae per vos regitur, tabescit[d] [e] et labitur[f] [g]. Nunc[h] fratres, quae dico, valde timenda sunt <SG670, p. 227b> et summo[i] <I83, f. 116va> moderamine[j] pensanda atque, ne fiant, cavenda[k]. Ipsa enim per se <BII13, f. 98rb> veritas ait: Vos estis sal terrae. Quod si sal evanuerit, in quo salietur? et cetera.

Ideo, carissimi, vos moneo, quia debitor vobis sum et valde vos[l] diligo, et quando bona audio[m] de vobis[n],

---

17 [o] cu *O93* | [p] *am Rande* Formidine timore *VD38* | [q] cognoscimus non *korr. aus* cognoscimus *SG670* **18** [r] modice *Bcan4* | [s] contristamur *korr. aus* constristamur *P9629* | [t] *am Rande* Formidine timore *VD38* | [u] horrore *korr. aus* errore *V630;* merore *korr. aus* errore *P9629;* herrore *I83;* morare *korr. aus* orare *VD38;* merore *fehlt Bcan4;* horrore *P102;* errore *BII13* **20** [v] *am Rande* Doctrinę *VD38* **21** [w] dissidatis *korr. aus* discedatis *VD38;* discedatis *korr. aus* dissidatis *Bcan4;* discedatis *P102; BII13* **22** [x] finem *BII13* **23** [y] *am Rande* Dubitatione *VD38* **24** [z] corruerint] eius ruerint *O93; N442; I83; S105;* eius ruerint *korr. aus* eius ruerunt *P9629;* ruerint *korr. aus* eius ruerint *SG670;* ruerint *Bcan4* **25** [a] Sic *korr. aus* Si *P9629* **26** [b] *am Rande* Cadere infirmari *korr. aus* Cadere infirmare *VD38* | [c] labefatari *korr. aus* labefatare *VD38* **27** [d] *am Rande* Infirmabitur corrumpetur *VD38* | [e] tabescet *V630; VD38; P102; BII13* **28** [f] *am Rande* Cadet *VD38* | [g] labetur *VD38; P102; BII13* | [h] Nunc *korr. aus* Nuc *O93;* Haec *V630; P9629;* Nunc *korr. aus* Nnunc *S105* **29** [i] subimo *O93;* firmo *SG670; S105* **30** [j] *am Rande* Temperantia consideratione *VD38* | [k] cavendo *Bcan4* **35** [l] vos *korr. aus* vobis *V630* | [m] audio de vobis *korr. aus* audio *S105* | [n] vobis *korr. aus* vosbis *VD38*

20–21 ut…recedatis] Siric. ep. ad Eum. c. 1. (H. no. 3). Cf. s. c. 1, Vigil. 7. **21** **21** nec…dissidatis] Leon. M. ep. 14. c. 11. (1, 692). Cf. Pii 1, Calist. 1, Melc. 3, ep. Aegypt. ad Marc, Iul. 9. **25–26** qui…estis] conc. Par. a. 829. lib. I. c. 4. aut Ben. I. 315. Cf. Anaclet. 20, Zeph. 5, Iul. 18, Pelag. II. pp. ep. 3. **31–32** Vos…salietur] Matth. V. 13.

congratulor[o] satis, et[p] econtra[q], quando adversa, nimis conturbor. Ego vero, quamvis a vobis per longa <VD38, f. 110ra> terrarum intervalla disiunctus[r] [s] sim, tamen[t] omnino[u] vobis[v] corde coniunctus[w]. Ideoque[x] de vestra beatitudine erga me modis <S105, f. 86r> omnibus confido[y], quia, cum me vicissim[z] diligitis[a], a me longe non estis, unde magis gratias <V630, f. 56ra> referimus[b] illi grano sinapis, qui[c] ex modico[d] [e] dispicabilis[f] [g] seminis[h] specie ita[i] ramis[j] [k] ex eadem radice[l] surgentibus atque se[m] distendentibus[n] usquequaque[o] diffusus[p] [q], ut in eis volatilia caeli cuncta nidificent[r]. Gratiaque sit[s] fermento[t] illi, quod tribus ferme[u] satis[v] <N442, f. 53vb> totius[w] humani[x] generis massam[y] in unitate[z] conspersit[a] atque parvo lapidi, qui abscisus[b] de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terrae, qui ad[c] hoc se

---

36 [o] *am Rande* Congaudeo *VD38* | [p] et econtra] Ecce contra *P9629* | [q] ecoperta *O93;* econtra] hę contra *Bcan4* **38** [r] *am Rande* Separatus *VD38* | [s] disunctus *korr aus* disiunctu *N442* **39** [t] tamen omnino vobis corde coniunctus *fehlt SG670; S105* | [u] omnino *korr. aus* omni *P9629* | [v] vobis] vobis sum *V630* | [w] coniunctus *korr. aus* coniuntus *BII13* | [x] Ideo *korr. aus* Ideoque *SG670* **41** [y] confido *korr. aus* consilio *S105* | [z] *am Rande* Alterna vice *VD38* [a] diligatis *SG670; S105* **43** [b] referimus *korr. aus* referamus *S105* | [c] quia *korr. aus qui SG670* | [d] *am Rande* parvi *VD38* | [e] modici *V630; P9629; VD38; P102; BII13* **44** [f] *am Rande* Dispecti vilis *VD38* | [g] dispicabilis] dispicabilis qui *korr. aus* dispicabilis quae *O93;* despicabilisque *V630; VD38; P102;* dispicabilis qui *N442;* dispicabilisque si *korr. aus* dispicabilisque *P9629;* dispicabilis quasi *I83;* dispicabilisque *korr. aus* dispicabilis qua *SG670;* displicabilis quasi *Bcan4;* despicabilisque *korr. aus* dispicabilisque *BII13;* dispicabilis qua *S105* | [h] seminis *korr. aus* semini *SG670;* semini *S105* | [i] Item *Bcan4* | [j] rami *korr. aus* romi *S105* | [k] rami ex eadem radice surgentes atque se distendentes *korr. aus* ramis ex eadem radice surgentibus atque se distendentibus *SG670* **45** [l] radice surgentibus] radices urgentibus *P102* | [m] se distendentibus *korr. aus* sedis tedentibus *Bcan4* | [n] *am Rande* Dilatantibus *VD38* **46** [o] *am Rande* per omnem locum longe lateque *VD38* | [p] *am Rande* Dilatatus *VD38* [q] diffusis *V630; I83; Bcan4; S105;* diffusus] diffusus est *VD38; P102; BII13;* diffusi sunt *SG670* **47** [r] nidificent *korr. aus* nidificient *VD38* | [s] fit *korr. aus* sit *V630* | [t] fermento *korr. aus* femento *S105* **48** [u] farinae *I83; VD38; SG670; Bcan4; S105* | [v] *am Rande* Satum genus est mensurę *VD38* | [w] *interlinear* forme *V38* | [x] humanis *I83* **49** [y] massam *korr. aus* missam *V630* | [z] unitatem *VD38; P102; BII13* | [a] *am Rande* Collegit Coniunxit *VD38* **50** [b] abscisus *korr. aus* abcisus *BII13* **51** [c] ad hoc] adhuc *P102; BII13*

37–64 Ego…pacis[1]] Greg. M. ep. V. 43. (2, 771.)

<SG670, p. 228a> usquequaque[d] distendit[e], ut omni <I83, f. 116vb> humano generi[f] in unitate[g] redacto[h] citius[i] corpus perficeretur ecclesiae atque ita a[j] totius compagis[k] [l] pertineret[m] commodum[n] membrorum particialis[o] [p] [q] ista distinctio. Unde nos quoque[r] nobis[s] longe non sumus[t], quia in illo[u], qui ubique est, unum sumus[v]. <Bcan4, f. 90r> Agamus[w] <VD38, f. 110rb> ergo[x] [y] ei gratias, qui[z] solutis[a] inimicitiis in carne sua fecit, ut in omni orbe terrarum unus esset <BII13, f. 98va> grex et unum ovile sub se uno[b] pastore, semper memores, quid[c] nos veritatis[d] praedicator admoneat[e] dicens: Sollicitі[f] servare[g] unitatem spiritus in vinculo pacis. Vinculum[h] [i] enim pacis nemo servat, dum alium infestat, aut verbis[j] vel factis persequitur.

V630; P9629: De accusationibus episcoporum[k]
I83: De non iudicandis episcopis aut clericis expoliatis
VD38: De iudicandis episcopis aut clericis
Bcan4 : V
P102; BII13: V Ut si quis[l] contra episcopum vel actores[m] ecclesiae habuerit negotium non prius adeat iudices quam ad eos recurrat caritatis studio[n]

[H. 5] Ideo, fratres, ista praetulimus[o] [p], quia <O93, f.

---

52 [d] usquaequaque *korr. aus* usquaquaque *V630* | [e] distendit *korr. aus* dstendit *VD38* **53** [f] generi *korr. aus* genere *V630;* genere *VD38; BII13;* generare *P102* | [g] unitatem *VD38; SG670; P102; S105* | [h] *am Rande* Reducto *VD38* **54** [i] totius *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [j] ad *korr. aus* a *N442;* ad *VD38; SG670; P102; BII13; S105* **55** [k] *am Rande* coniunctionis *VD38* | [l] conpagis *korr. aus* conpagini *Bcan4* | [m] pertinere *VD38* | [n] *am Rande* Utilitatem *VD38* **56** [o] *am Rande* Divisibilis *VD38* | [p] particialis *korr aus* particitalis *I83;* partialis *SG670; S105* | [q] particialis ista *korr. aus* particialista *O93* | [r] quoque] quoque a *V630* | [s] vobis *korr. aus* nobis *P9629;* vobis *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **57** [t] susumus *I83* | [u] illo qui *korr. aus illo V630* **58** [v] susumus *I83* | [w] *am Rande* Dicamus *VD38* **59** [x] ergo *fehlt Bcan4* | [y] ergo ei *korr. aus* ergo *V630* | [z] quia *Bcan4* | [a] *am Rande* Ruptis *VD38* **61** [b] uno] uno esse *Bcan4* **62** [c] quid *korr. aus* qui *O93;* quod *SG670; Bcan4; S105* | [d] veritas **63** [e] admonet *korr. aus* admoneat *SG670* | [f] Sollicite *O93; V630; P9629;* solliciti *korr. aus* Sollicite *I83* | [g] servari *I83* **64** [h] *vor* Vinculum *Rubrik* De non iudicandis episcopis expoliatis *Bcan4* (*durch Verweiszeichen zu* Nemo pontificum *verwiesen*) | [i] Vinculi *I83* **65** [j] verbis *korr. aus* verbum *SG670;* verbum *S105* **66** [k] episcporum *V630* **70** [l] quis *korr. aus* qus *BII13* | [m] actores *korr. aus* auctores *BII13* **72** [n] studium *P102* **73** [o] *am Rande* Prediximus *VD38* | [p] prętulimus, *interlinear* prę *SG670;* pertulimus *S105*

24rb> audivimus inter vos accusationes exercere[q] [r] et[s] pulsos[t] a sedibus episcopos aut suis rebus exspoliatos iudicare[u].

N442: De non iudicandis episcopis aut clericis priusquam karitative ab accusatoribus commoneantur

Quapropter[v] statutum[w] est, ut, si quis contra episcopum vel auctores[x] ecclesiae se proprium[y] crediderit[z] habere negotium, non[a] prius adeat[b] iudices, quam ad eos[c] recurrat <SG670, p. 228b> caritatis[d] studio, ut familiari colloquio commoniti[e] ea sanare debeant, quae in querimoniam[f] deducuntur. Quod si aliter egerit, communione privetur.

Bcan4: VI De non iudicandis episcopis expoliatis
P102; BII13: VI De episcopo rebus suis expoliato aut propria sede depulso et quod nullus nisi sui iudicis sententia teneatur

[H. 6] Nemo[g] pontificum deinceps aliquem episcopum[h] suis exspoliatum rebus aut a sede <I83, f. 117ra> pulsum excommunicare aut iudicare praesumat, <VD38, f. 110va> quia[i] non est privilegium[j], quo[k] [l] spoliari possit iam nudatus[m].

O93: De non iudicandis episcopis aut clericis
P9629: Ne alterius paroecia retineatur

---

74 [q] *interlinear* i *V630* | [r] exerceri *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [s] et *korr. aus* ut *SG670;* e *P102;* ut *BII13; S105* **75** [t] pulsos *korr. aus* pulso *V630* **76** [u] iudicari *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **79** [v] *am Rande* z *V630; am Rande drei Punkte N442* | [w] statutum *korr. aus* statum *BII13;* statutu *S105* **80** [x] actores *korr. aus* auctores *V630; BII13;* auctorem *SG670;* accusatores *Bcan4;* actores *P102;* actorem *S105* | [y] proprium crediderit *korr. aus* proprium *V630* **81** [z] crediderint *P9629* | [a] *am Rande* Nota *V630* | [b] *am Rande* Vadat *VD38* **82** [c] *interlinear* id est episcopum et auctorem *SG670* | [d] caritati *VD38* **83** [e] *am Rande* Docti *VD38* **84** [f] *am Rande* Querelam *VD38* **89** [g] *am Rande* Nota *V630* | [h] epm *O93* **92** [i] Quoniam *Bcan4* | [j] *interlinear* scilicet possessionis *SG670* | [k] *interlinear* ut *VD38* | [l] quo *korr. aus* quos *P102* **93** [m] nudatur *P9629*

79–85 Quapropter…privetur] Ben. II. 381, c. 1. Angilr. (c. 17. conc. V. Aurel.). Cf. Anacl. 20, Iul. 12. **89–91** Nemo…praesumat] Ben. III. 153. Cf. Sixt.I. pp. 6, Iul. 12. **92–93** quia…nudatus] Ennod. lib. apol. (p. 337.) aut Ben add. III. 8. Cf. Sixt. I. pp. 6, Euseb. 12, Iul. 12, Syn. V. Symm., Ioh. I. pp. ep. 1.

---

2. Brief Sixtus' II.,80 auctores] actores $74T_1$ **84** deducuntur] deducantur $74T_1$ | si] si quis $74T_1$ **93** spoliari] expoliari $74T_2$; AL_1

Nullus[n] episcopus alterius parrochianum[o] praesumat retinere aut[p] ordinare absque eius voluntate vel iudicare, quia sicut irrita erit eius ordinatio[q], ita et diiudicatio[r], quoniam[s] censemus nullum alterius iudicis, nisi sui[t] sententia[u] [v] teneri. <BII13, f. 98vb> Nam[w], qui eum ordinare non potuit[x], nec[y] iudicare ullatenus[z] poterit[a]. Ista[b] vobis deinceps tenenda et fratres vicissim adiuvare mandamus.

N442; VD38: De restauratione episcoporum a romano pontifice
Bcan4; P102; BII13: VII De restitutis episcopis per romanum pontificem

[H. 7] Fratres[c] vero, quos timore[d] terreno[e] iniuste damnastis, scitote[f] a nobis <V630, f. 56rb> iuste[g] esse restitutos[h].

O93; I83: De restauratione episcoporum a romano pontifice

Quibus ex auctoritate sancti Petri apostolica auctoritate omnia, quae[i] eis[j] ablata sunt, integerrime <SG670, p. 229a> reddi praecipimus[k], si non vultis et[l] vos[m] et[n] principes vestri a collegio[o] nostro et membris

---

96 [n] *am Rande* Nota *V630* | [o] parrochianum *korr. aus* parrochiam *O93;* parroechiam *V630;* parrochianum] parroechia non *Bcan4; am Rande* Ne alterius paroecia retineatur *S105* **97** [p] vel *SG670; S105* **98** [q] ordinatio *korr. aus* ortio *O93* **99** [r] iudicatio *VD38; P102; BII13* | [s] quoniam censemus nullum alterius iudicis *fehlt BII13* **100** [t] sua *P9629;* suis *Bcan4; P102* | [u] *am Rande* iuditio *VD38* | [v] sententii *korr. aus* sententia *Bcan4* | [w] *am Rande* z *V630* **101** [x] potuit *korr. aus* poterit *P9629;* potuerit *SG670; S105* | [y] nec *korr. aus* ne *O93* | [z] ultenus *SG670;* ultanus *S105* **102** [a] potuit *V630;* poterit *korr. aus* potuerit *SG670;* potuerit *S105* | [b] Ista] Ista enim *V630; P9629* **107** [c] *am Rande drei Punkte N442* | [d] timore *fehlt SG670; S105* | [e] terrendo *korr. aus* terreno *SG670* **108** [f] scitote *korr. aus* stote *P102* | [g] iustos *V630;* iustus *I83* **109** [h] restitutos *korr. aus* restitutis *P9629* **112** [i] quae *korr. aus* quae in *SG670;* quae] quę in *S105* | [j] his *Bcan4* **113** [k] praecimus *P9629* | [l] et *fehlt Bcan4* | [m] vos et *korr. aus* vos *SG670* | [n] et *fehlt S105* **114** [o] *am Rande* societate consortio *VD38*

96–102 Nullus…poterit] c. 15. Angilr. (Ben. III. 308. conflat. e c. 21. conc. III. Carth. H. tit. et text., c. 22. conc. Ant. D., interpr. c. 2. C. Th. IV. 16). Cf. Calist. 12, Iul. 12. **111–113** Quibus…praecipimus] sec. Syn. III. Symm. Cf. Evarist. 7, Euseb. 11, Syn. V. Symm., Ioh. I. pp. ep. 1.

97–98 ordinare…iudicare] vel etiam iudicare absque eius voluntate $74T_3$; AL_2 **99** diiudicatio] iudicatio AL_2 **100** sui] sua AL_2 **101** potuit] poterit AL_2 **107** vero] *fehlt* ID_1; PG_1; $3L_1$; DG_1 **111** sancti…auctoritate[2]] *fehlt* DG_1; $3L_1$

ecclesiae separari[p]. Iusto enim iudicio dei datur plerumque peccatoribus potestas[q], qua[r] sanctos ipsius persequantur[s], ut, qui spiritu[t] dei iuvantur et aguntur[u], fiant[v] per[w] laborum[x] exercitia[y] [z] clariores. Illi tamen, qui hoc agunt[a], nullatenus evadunt[b] [c] <VD38, f. 110vb> poenam, quia, ut ait dominus: Vae illi[d], per quem scandalum venit. Et quamquam iuxta salvatoris sententiam necesse sit <N442, f. 54ra> venire[e] scandala, <I83, f. 117rb> vae tamen[f], per quem veniunt[g].

I83; Bcan4: De incertis non iudicandis

De[h] occultis enim cordis <P9629, f. 30v> alieni temere[i] iudicare[j] peccatum est, et eum, cuius non videntur[k] opera nisi bona, iniquum est ex suspicione[l] repraehendere, cum eorum, quae hominis[m] sunt incognita[n], solus deus iudex sit iustus[o], inspector et[p] verus. Unde[q] scriptum est: Incerta non iudicemus et[r], quoadusque[s] veniat[t] dominus, qui et illuminabit

---

115 [p] separari *korr. aus* separi *BII13* **116** [q] potestas *korr. aus* potas *BII13* | [r] qua *korr. aus* quia *O93; V630* **117** [s] persequantur *korr. aus* persequntur *VD38* | [t] spiritus *P9629* | [u] *am Rande* Reguntur *VD38* **118** [v] fiant per *korr. aus* fiant *SG670;* fiunt *P9629* | [w] per *fehlt S105* | [x] laborem *korr. aus* laborum *P9629;* laborum *korr. aus* laborem *SG670;* laborem *S105* | [y] *am Rande* Studia *VD38* | [z] exercitio *S105* **119** [a] agunt *korr. aus* agant *P102* | [b] *am Rande* Effugient *VD38* | [c] evadant *V630;* evadent *N442; VD38; P102; BII13* **120** [d] illi per *korr. aus* illi *P9629* **122** [e] veniri *Bcan4* **123** [f] tamen per *korr. aus* tamen *P9629* **124** [g] venit *I83; Bcan4* **126** [h] *am Rande drei Punkte N442* **127** [i] *am Rande* presumptiose *VD38* | [j] iudicare] iudicare De incertis non iudicandis *I83; Bcan4* **128** [k] videntur *korr. aus* videtur *BII13* | [l] suspitionem *P102;* suspitione *korr. aus* pitione *BII13* **129** [m] homini *V630; P9629; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **130** [n] incognita *korr. aus* negotia *O93* | [o] iustus qui *korr. aus* iustus *V630* | [p] est *korr. aus* et *V630* **131** [q] Uude *VD38* | [r] et *fehlt V630; P9629; N442; SG670; P102; S105* **132** [s] *am Rande* Donec *VD38* | [t] veniet *S105*

115–118 Iusto…clariores] Prosp. Aquit. s. 23. Cf. Zeph. 13, Pelag. II. pp. ep. 3. **120–121** Vae…venit] Matth. XVIII. 7. **126–131** De…verus] Prosp. Aquit. s. 21. Cf. Zeph. 7, Euseb. 10, Ioann. I. pp. ep. 1. **131–137** Incerta…publicantur] Ben. III. 259. (Isid. syn. lib. II. no. 86). Cf. Praef. 5, Vict. 4, Iul. 12.

---

115 datur] *fehlt* ID$_1$ **117** persequantur] persequuntur conceditur ID$_1$ **119** evadunt] evadent DB$_1$ **121–131** Et…est] Item CT$_1$; ID$_1$ **129** hominis] homini DB$_1$ **131–134** Incerta…cordium] nemo pontificum iudicare presumat DG$_1$ **131–134** non…cordium] nemo pontificum iudicare presumat IP$_1$ **131** et] *fehlt* DB$_1$; ID$_1$

abscondita <S105, f. 86v> tenebrarum et manifestabit[u] consilia cordium. Et quamvis[v] vera sint[w], non tamen <SG670, p. 229b> credenda sunt, nisi quae certis[x] indiciis[y] comprobantur, nisi[z] quae manifesto iudicio convincuntur[a], nisi quae iudiciario[b] ordine publicantur[c]. <BII13, f. 99ra> Nullus ergo potest[d] humano[e] condemnari examine, quem deus suo iudicio reservavit[f].

BII13: VIII De acusatione episcoporum non facile recipienda et presbyterorum et de privilegio apostolice sedis

Haec omnia summopere sunt praecavenda, ne praesumptores esse videamur[g].

Bcan4 : VIII

P102: VIII De accusatione episcoporum non facile recipienda et presbyterorum et de privilegio apostolicę sedis

[H. 8] Et accusatio episcoporum non est facile recipienda[h] <VD38, f. 111ra> dicente domino: Non suscipias vocem[i] mendacii. Et apostolus inquit adversus presbyterum inscriptionem[j] non recipiendam[k] absque[l] duobus vel tribus idoneis testibus.

P9629: Acusatio episcoporum dificilis

Si haec de presbyteris vel ceteris fidelibus sunt <I83, f. 117va> praecavenda[m], quanto magis de episcopis? Quibus cognitis magis vos dominari velle manifestum[n] est quam consulere[o] fratribus aut sustentare[p] eos, quia

---

133 [u] manifestavit *BII13; S105* **134** [v] quamvis vera] quam viscera *P9629* | [w] sint *korr. aus* sunt *P9629* **135** [x] ceteris *BII13* **136** [y] iudiciis *BII13* | [z] nisi *korr. aus* nisi nisi *BII13* **137** [a] convincuntur *korr. aus* convincantur *P9629* | [b] iudicario *SG670; S105* | [c] *am Rande* Manifestantur *VD38* **138** [d] potest] potest ex *V630* | [e] humano *korr. aus* humano iuditio *P9629* **140** [f] reservavit *korr. aus* reser *BII13* **144** [g] videantur *Bcan4* **149** [h] recipenda *P102* **150** [i] verba *SG670; S105; voce BII13* **151** [j] inscriptionem non recipiendam] inscriptio non est recipienda *SG670* | [k] recipienda *P9629; Bcan4* **152** [l] abque *O93* **155** [m] praecavanda *VD38* **156** [n] manifestatum *P102; BII13* **157** [o] *am Rande* Favere Adiuvare *VD38* | [p] substentare *Bcan4*

138–140 Nullus…reservavit] Isid. syn. lib. II. no. 86. aut Ben. III. 259. 373. aut c. 12. (bis) Angilr. Cf. Alex. 7, Eleuth. 5, Vict. 6, Fab. 17, Euseb. 8. **138–188** Nullus…adversis] Eadem leguntur in Iul. 19. **148–149** Et…recipienda] Cf. Fab. 19, Steph. 12, Eutic. 9, Euseb. 3. **149–150** Non…mendacii] Exod. XXIII. 1. **150–152** Et…testibus] I Timoth. V. 19. **156–166** Quibus…cognoveritis] Leon. M. ep. 14. c. 1. (1, 684. 686.)

---

136 indiciis] iudiciis DB_1 **138** potest…humano] humano potest ID_1

honor inflat[q] superbiam[r], et quod provisum[s] est ad concordiam[t], tendit[u] ad noxam[v] [w]. Decuerat namque iuxta praefatas[x] regulas, ut, si aliquid egissent <Bcan4, f. 90v> contra suum ordinem mandare nobis et exspectare, quid[y] ad[z] vestra <SG670, p. 230> consulta[a] rescriberemus, in tantum, ut, si etiam quicquam[b] grave intolerandumque[c] committerent, nostra praestolaretur[d] [e] censura[f], <V630, f. 56va> ut nihil prius aut[g] aliud decerneretis[h] [i], quam quod nobis placere cognoveritis[j] ita[k], ut[l] regulis praestitutis[m] [n] nulla aut neglegentia[o] aut praesumptione recederetis[p]. Cesset huiusmodi pressa nostra auctoritate praesumptio, vitentur huiusmodi[q] nocumenta, quia[r] nequaquam talia patienter[s] ferre[t] possumus <VD38, f. 111rb> machinamenta[u], quoniam convenit nos[v] paternarum sanctionum[w] diligentes[x] [y] esse custodes. <BII13, f. 99rb> Merito[z] namque causa nos[a] respicit, si silentio faveamus[b] [c] errori.
Est[d] insuper[e] [f] a sanctis predecessoribus <I83, f.

---

158 [q] inflat superbiam] inflatur superbia *VD38; P102; BII13* | [r] superbiam *korr. aus superbiae I83; superbia P102* | [s] *am Rande* procuratum *VD38* **159** [t] cordiam *O93* | [u] tendit *korr. aus* tendat *SG670;* tendat *S105* | [v] *am Rande* Culpam peccatum *VD38* | [w] noxiam *V630; VD38; S105;* noxiam *korr. aus* noxam *P9629;* noxam *korr. aus* noxiam *N442; SG670* **160** [x] *am Rande* praedictas *VD38* **162** [y] quod *Bcan4* | [z] a *Bcan4* | [a] *am Rande* Interrogata *VD38* **163** [b] quicquam grave *korr. aus* quicquam *V630* **164** [c] *am Rande* Quod tolerari et sustinere | [d] *am Rande* expectetur *VD38* | [e] praestolaremur *Bcan4* **165** [f] *am Rande* Iuditium Definitio *VD38* | [g] aut *fehlt SG670; S105* **166** [h] *am Rande* Diiudicaretur *VD38* | [i] decerneretur *VD38; P102; BII13* | [j] cognosceretis *korr. aus* cognosceritis *N442;* cognosceretis *I83; Bcan4;* cognosceritis *VD38; SG670; S105* **167** [k] ita ut] et a *V630* | [l] ut] ut a *korr. aus* ut *N442;* ut a *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | [m] pręstitus *VD38* | [n] *am Rande* praeordinatis *VD38* | [o] neglegentia *korr. aus* neglegenti *SG670* **168** [p] recederetis *korr. aus* receretis *BII13;* recederetis *korr. aus* recederitis *S105* **169** [q] *am Rande* Talia *VD38* **170** [r] quia *korr. aus* qua *VD38* | [s] patiantur *S105* | [t] *am Rande* portare *VD38* **171** [u] *am Rande* Astutias *VD38* **172** [v] non *S105* | [w] *am Rande* Institucionum *VD38* | [x] *am Rande* Studiosos *VD38* | [y] diligenter *Bcan4* **173** [z] *am Rande* Digne *VD38* **174** [a] non *S105* | [b] *am Rande* consentiamus *VD38* | [c] faveamus *korr. aus* foveamus *SG670;* foveamus *S105* **175** [d] *am Rande drei Punkte N442* | [e] *am Rande* Digne *VD38* | [f] insuper a *korr. aus* in superna *SG670*

168–173 Cesset…custodes] Bonifac. I. ep. ad Hilar. (H. no. 32). Cf. Dam. de corep. **173–174** Merito…errori] Coelest. I. ad Vener. c. 1. (H. no. 33) aut Ben. III. 44. Cf. Iul. 9, Fel. II. pp. 10, Dam. de corep., Pelag. II. pp. 1, Ioann. III.

117vb> nostris plerumque[g] [h] iam[i] statutum[j], ut nemo anathema in nostra suscipiatur accusatione[k] nec illi, qui nos in sua nolunt[l] recipere querela vel accusatione[m], cum[n] nos super illos sciamus a domino constitutos[o], non illos[p] super nos. Et sicut maior non potest a minore iudicari[q], ita nec colligari, quia rarum est omne, quod magnum est.

Portemus[r] <N442, f. 54va> onera <SG670, p. 230b> omnium, <O93, f. 24va> qui gravantur[s], quin[t] immo[u] [v] haec[w] portat in nobis[x] beatus apostolus[y] Petrus, cuius vice fungimur[z] legatione[a] et cuius regula informamur[b] [c], quatenus[d] eius fulti auxilio ab omnibus nunc[e] et[f] in[g] perpetuo[h] tueamur[i] [j] adversis.

Data XVII[k] Kal. Augusti[l] Valeriano et Decio vv. cc. conss[m].

O93, f. 24va; V630, f. 56va; N442, f. 54rb; I83, f. 117vb; VD38, f. 111rb; SG670, p. 230a; P9629, f. 30v; Bcan4, f. 90v; P102; BII13, f. 99rb; S105, f. 86v

---

176 [g] *am Rande* Maxime *VD38* | [h] plerumque iam *korr. aus* plerumque *Bcan4* | [i] iam *fehlt I83* | [j] statutum *korr. aus* statum *BII13* **177** [k] occasione *SG670; S105* **178** [l] volunt *I83; Bcan4* **179** [m] accusatione *korr. aus* accusatio *O93* | [n] *am Rande* z *V630* **180** [o] constituto *S105* | [p] illos *korr. aus* illo *O93* **181** [q] iudicari *korr. aus* iudicare *O93* **183** [r] Portamus *korr. aus* Portemus *P9629;* Portamus *I83; SG670; Bcan4; S105* **184** [s] portantur *P9629* | [t] quin] qui in *P9629* | [u] *am Rande* potius *VD38* | [v] imio *I83; Bcan4* **185** [w] haec *fehlt SG670; S105* | [x] vobis *Bcan4* | [y] apostolus Petrus] petrus apostolus *N442* **186** [z] fungimus *V630;* fungimur] fungimur et *I83; Bcan4; S105* | [a] legatione *korr. aus* et legationes *SG670;* legatione] et legationes *S105* | [b] *am Rande* Docemur *VD38* **187** [c] informamur *korr. aus* infirmamur *SG670* | [d] Quatinus *korr. aus* Quatenus *P102* | [e] nunc et *korr. aus* nunc *VD38* | [f] et *fehlt BII13* | [g] in perpetuo] imperpetuum *BII13* **188** [h] perpetuum *N442; I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; S105;* perpetuo *korr. aus* perpetuum *P9629* | [i] *am Rande* Defendamur *VD38* | [j] teneamur *korr. aus* meneamur *P9629* **189** [k] VII *korr. aus* VIII *VD38* | [l] ag. *O93* **190** [m] SS. *SG670*

176–177 ut…accusatione] Ben. III. 215. (Cf. Gai. 9, Fab. 5, Steph. 7.) **177–178** nec…recipere] Ben. III. 211. (Cf. Telesf. 1, Fab. 13, Steph. 7, Euseb. 3.) **180–181** Et…iudicari] Ben. I. 397. II. 381. Cf. Clem. 33, 42, Marcellini 3, Iul. 5. **181–182** quia…est[2]] Zosimi ep. ad Hesych. c. 1. (no. 28.) **183–188** Portemus…adversis] Siric. ep. ad Eum. pr. (H. no. 3). **189–190** Data…conss] Nota cons. sec. c. 1. vit. Xyst. in libr. pontif.